

Медреформа у дії: як обрати сімейного лікаря

Уже понад півтора мільйона українців обрали своїх лікарів – терапевтів, педіатрів чи сімейних лікарів. Це означає, що уже з липня Національна служба здоров'я України направлятиме кошти за їх обслуговування у конкретні медзаклади.

Кампанія з вибору лікаря триває по всій Україні. Щоденно до електронної системи охорони здоров'я приєднуються нові медзаклади. Сьогодні обрати свого лікаря можна вже приблизно у семи тисячах місць надання первинної допомоги. У системі зареєстровані майже 20 тисяч лікарів, вони можуть обслуговувати понад 25 мільйонів українців.

За кількістю підписаних декларацій лідирує місто Київ – понад 250 тисяч. На другому місці Харківська область, далі – Вінницька, Донецька та Дніпропетровська області. Темпи підписання декларацій залежить не тільки від активності пацієнтів, а й від чисельності населення та закладів, що вже підключені до електронної системи та розпочали підписання декларацій.

Олександр Ябчанка – речник Міністерства охорони здоров'я України: «Зрозумійте, питання вибору лікаря – це питання довіри до людини, яка буде відповідальна за твоє здоров'я, це питання партнера, збереження твого здоров'я, і коли півтора мільйона громадян вже зробило свій вибір, то можна сказати, що реформа стартувала вдало».

Обрати собі лікаря можна в будь-якому закладі первинної медичної допомоги, незалежно від місця проживання або прописки. Якщо пацієнту потрібна первинна медична допомога в іншому місті, він зможе звернутися до найближчого чергового центру.

Кінцевого терміну підписання договору немає. Обрати собі

лікаря та укласти договір можна буде у будь-який момент, навіть під час першого звернення до нього.

Олександр Ябчанка – речник Міністерства охорони здоров'я України: «Пацієнт має обрати лікаря, друге – лікар має належно надавати послуги пацієнту, має внести пацієнта в реєстр. Далі – головний лікар має забезпечити підключення лікарні до системи електронного здоров'я, орган місцевого самоврядування має забезпечити лікарню комп'ютером. Тобто, коли кожен учасник процесу виконуватиме свою частину роботи, тоді реформа і вдасться».

Водночас, вибір свого лікаря – це не лише новий принцип оплати медичних послуг, а й культура взаємодії лікаря і пацієнта, сервісні вимоги до медзакладів.

Тож, як підписати декларацію? Для цього нам потрібен паспорт, ідентифікаційний код та телефон.

Спочатку потрібно обрати лікаря, з яким ви хочете підписати декларацію. Список лікарень, де можна це зробити, є на офіційному сайті електронної системи охорони здоров'я. Ми провели свій експеримент в одній із лікарень міста Києва, щоб краще зрозуміти процес підписання декларації. Узявши усі необхідні документи, я особисто підписав договір з одним із лікарів.

Далі ви приходите на прийом до обраного вами лікаря і, якщо ліміт пацієнтів не перевищений, то відмовити він вам не може. Лікар вносить ваші данні в електронну систему «eHealth», ставить свій електронний підпис, потім друкує два екземпляри декларації і ви їх підписуєте. На цьому все, ви обрали лікаря.

Тетяна Меліхова – заступник директора Центру первинної медико-санітарної допомоги № 2 м. Києва: «Процес підписання декларації займає не дуже багато часу, десь в середньому якщо, в середньому займає хвилин, ну 10-15».

Для підписання декларації з лікарем конкретний медичний заклад

первинної ланки повинен мати комп'ютер, Інтернет, принтер і папір. Без цього лікарі не зможуть підписати договір зі своїми пацієнтами.

Цього тижня жителька селища Безлюдівка на Харківщині звернулась про допомогу на фейсбук-сторінку Уляни Супрун. Далі цитата: «Сьогодні я побачила на дверях нашої селищної дитячої поліклініки плакат з написом «Тут можна обрати лікаря» і на радостях побігла до мого дільничного педіатра, щоб узятися за оформлення декларації! Але...не так усе безхмарно! Виявляється, що в нашій поліклініці немає... комп'ютера, Інтернету! Уявіть собі: у XXI столітті немає такої необхідної на даний час речі!»! Ми звернулися за коментарем до головного лікаря Безлюдівської лікарні.

Володимир Колесник – головний лікар Безлюдівської районної лікарні: «Інформація іскажена, скажемо так... – А в якому розумінні? У нас усе комп'ютеризовано, всі лікарі мають комп'ютерну техніку, і всі лікарі мають доступ до системи «eHealth» через мережу Інтернет. Були технічні проблеми, але це не означає, що у нас [цього] немає».

І хоча, за словами головного лікаря, ця скарга виявилася хибною, на превеликий жаль, подібні проблеми непоодинокі. А вимагати українців шукати самотійно кошти на придбання техніки чиновники не мають право. Проте в Міністерстві заявляють, що проблем з технічним обладнанням немає.

Павло Ковтонюк – заступник в.о.міністра охорони здоров'я України: «На сьогоднішній день переважна більшість медичних закладів має технічну можливість це робити, по нашим даним, ми бачимо це в нашій електронній системі рівномірно. І в містах, і в селах забезпечені заклади на сьогоднішній день для внесення декларацій».

За словами речника Міністерства охорони здоров'я України, якщо вам не вдається підписати декларацію з лікарем через

відсутність комп'ютера чи Інтернету, ви маєте право вимагати реорганізації медичної мережі у вашому регіоні. Адже відповідальність за цей недогляд лягає на органи місцевого самоврядування.

Олександр Ябчанка – речник Міністерства охорони здоров'я України: «Проблема з доступністю до медичної допомоги серед громадян у нас зараз є, вона ще нікуди не ділась, ми лише почали це вирішувати. Проблеми з забезпеченістю лікарями і лікарів достойною зарплатою, достойними умовами роботи – це ті проблеми, які ми зараз почали вирішувати. Наскільки вони вирішуються – динаміка різна.

Водночас медзаклад зобов'язаний зберігати у паперовому чи електронному вигляді копії документів пацієнтів, які підписали декларації з лікарями. Це потрібно, щоб унеможливити підпис декларацій на «мертвих душ». Копії документів є підтвердженням того, що ви дійсно надали свої дані для підписання декларації. Це така ж процедура, як і під час отримання будь-яких послуг: у банку, під час оформлення пенсій, соціальних виплат чи субсидій.

Тетяна Меліхова – заступник директора Центру первинної медико-санітарної допомоги № 2 м. Києва: «На сьогоднішній момент це бажано зробити пошвидше. Якщо ви вибрали лікаря, то це потрібно зробити якомога швидше для того, щоб знати, що ви заключили з лікарем, який вам дуже подобається, декларацію».

Обирати потрібно відповідально, оскільки це та людина, з якою ви будете контактувати з питання власного здоров'я. У міністерстві ж радять спочатку зустрітись та поставити декілька запитань стосовно того, як саме лікує лікар, наприклад, що він думає про гомеопатію та вакцинацію, – говорить Олександр Ябчанка.

Олександр Ябчанка – речник Міністерства охорони здоров'я України: «Такі запитання, які в світі доказової медицини не мають двох трактувань, тому що гомеопатія не доведена науково,

а ефективність вакцини доведена науково. Якщо ви задасте ці запитання, а лікар вам скаже, що він підтримує гомеопатію і не підтримує вакцинацію, ну очевидно, не варто з цим лікарем підписувати декларацію, тому що всі решта призначені рекомендації, є висока ймовірність, що будуть просто не на основі якихось доведених наукою речей. Тому, знову ж, обирайте відповідально».

Зміни ніколи не даються легко, і можна почути багато скарг на черги, або на відсутність необхідних умов для підписання тієї ж декларації.

А це вже Вінницький комунальний заклад «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 2». Тут сподіваються, що грошей, які зможе заробити лікарня, вистачить і на якісне лікування пацієнтів, і на медпрепарати. Кажуть, що придумали цілу систему, щоб подолати черги та спростити візит до лікарні. На укладання декларацій виділили два дні на тиждень. Щоб потрапити на прийом, пацієнту необхідно взяти направлення та очікувати на свою чергу.

Валентина Олевинська – заступник головного лікаря з медичної частини: «Спішити не потрібно, потрібно просто обрати лікаря, з яким ти хочеш далі співпрацювати. Не треба бігти, створювати черги, нервуватися, адже всі зможуть підписати декларації по запису, прийти без черги і оформити цю декларацію. Тому що, якщо не виділяти дні, і пацієнти не будуть попередньо записуватися, а будуть приходити і стояти в черзі, то це буде викликати знервованість як для медичних працівників, так і для пацієнтів».

Тож, що потрібно знати у питанні вибору свого сімейного лікаря? Українці не мусять вибирати саме дільничих лікарів чи йти у медзаклад за місцем прописки. Також важливо розуміти, що навіть якщо ви не підпишете декларацію, все одно вам ніхто не може відмовити у медичній допомозі. Для тих, хто не обрав лікаря, все залишиться, як було до реформи. Але лікарі кажуть, що з часом все одно доведеться перейти до нового принципу

співпраці лікаря та пацієнта.

Тетяна Меліхова – заступник директора Центру первинної медико-санітарної допомоги № 2 м. Києва: «При першому зверненні все одно прийдеться цього лікаря вибрати, бо дільничість з часом вона відійде і буде лікар працювати по тій кількості декларацій, які в нього є, і він буде з цих декларацій отримувати заробітну плату. Тільки якщо в нього 2000 населення і він вже набрав декларацій і в нього ще є дільниця, то він чисто фізично не зможе охопити велику кількість населення».

Олександр Ябчанка – речник Міністерства охорони здоров'я України: «Немає жодного ліміту, якщо ви вже вибрали лікаря. Це не означає, що він на все життя, але обираючи лікаря, думайте про те, що було би добре обрати такого лікаря, який би вже був з вами на все життя».

З необхідних документів потрібен лише паспорт та ідентифікаційний код, усі взяті дані є персоналізованими, тобто ніхто не зможе їх розповсюджувати. Для підписання декларації медзаклад обов'язково повинен мати комп'ютер та доступ в мережу Інтернет, а вибір лікаря – це вже справа кожного. Водночас, те, що добре виглядає в теорії, не завжди таким є на практиці. Тож питання доступності реформи для кожного українця поки що лишається відкритим.

**Костянтин Анікеєв, Валерія Полторацька, Віктор Кармазенюк та
Олександр Мудрак, "Вісті Надії"**